

novičke

september 2003

Kaj prinaša septembrska številka?	3	BESEDA UREDNICE
Borza znanja praznuje 10-letnico delovanja * 10 let teorije in 8 let prakse organiziranega samostojnega učenja v Sloveniji * Spodbujanje učenja tujih jezikov v središčih za samostojno učenje * Romi v neformalnem izobraževanju * Več računalniške prakse – več računalniškega znanja * Središče za samostojno učenje na Zasavski ljudski univerzi * Spremljanje zadovoljstva obiskovalcev Središča za samostojno učenje na Dobi * Doba – mnenja udeležencev središča za samostojno učenje	4-17	TEMA MESECA
Dogovori z 22. in 23. seje	18-19	O DELU STROKOVNEGA SVETA RS ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH
Predstavitve programa Šole čustvene inteligence	20	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na spopolnjevanja izobraževalcev brezposelnih * Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje * Vabili na delavnico <i>Globalno učenje – učinkovito razvijanje kompetenc</i> * Vabilo k sodelovanju	21-24	PRIPRAVLJAMO/ PRIPRAVLJAJO
Andragoško svetovalno delo * Predstavite svoj projekt na spletnih straneh mednarodnega združenja	25-26	OBVESTILI
	27	POSVETI, KONFERENCE
	28	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.800 izvodov

BESEDA UREDNICE

Spet prihajajo meseci novih izobraževanj Kaj prinaša septembrska številka?

V Sloveniji se razraščajo različne **neformalne oblike učenja**. Junija smo predstavili študijske krožke, tokrat pa osrednjo temo namenjamo **borzam znanja in središčem za samostojno učenje**. Obe obliki neformalnega učenja praznujeta letos 10-letnico – borze znanja že celo desetletje delujejo (v sedmih borzah je v tem času ponujalo oziroma iskalo znanje in informacije že več kot 9.500 ljudi), organizirano samostojno učenje pa je bilo pred desetimi leti teoretično zasnovano (v lanskem šolskem letu se je v 34 središčih za samostojno učenje 7.190 udeležencev samostojno učilo 100.188 ur).

Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih je pred počitnicami dvakrat zasedal – konec maja in v začetku julija. V posebnem prispevku povzemamo njihovo delo, sklepe in pobude zadnjih dveh sej.

V septembrski številki nekoliko več prostora namenjamo nekaterim izobraževalnim programom – predstavljamo vsebine *Šole za čustveno inteligenco*; pišemo o prenovljenem *Programu izobraževanja brezposelnih oseb*, do sedaj imenovanem *Program 5 000*, od letošnjega šolskega leta dalje pa preimenovanem v *Program izobraževanja in pridobitve nacionalnih poklicnih kvalifikacij – certifikatov za brezposelne osebe - Program 10 000*; v prilogah, kjer sta tudi prijavnici, podrobneje predstavljamo *program izobraževanja za praksa NLP* in vas vabimo na delavnico *Globalno učenje - učinkovito razvijanje kompetenc*.

Pozorni bodite tudi na zbiranje primerov kakovostnega praktičnega dela na področju formalnega in neformalnega vseživljenjskega učenja v muzejih in galerijah, ki poteka v organizaciji *Moderne galerije Ljubljana*.

Oktobrska številka ne bo tematsko naravnana, napovedujemo pa že osrednjo temo novembrskih *Novičk* - osredotočili se bomo na **problematiko skupnih evropskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja ter kazalnikov njihovega uresničevanja**.

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

TEMA MESECA

Neformalne oblike učenja – borze znanja

Borza znanja praznuje 10-letnico delovanja

Borza znanja je projekt, ki ga je razvil Andragoški center Slovenije leta 1992 v okviru projekta *Središče za pospeševanje samostojnega učenja*, namenjenega povezovanju neformalnih oblik učenja in izobraževanja odraslih. Po letu dni poskusnega delovanja, v katerem so nastala temeljna načela in pravila delovanja, računalniški program, instrumenti za spremljanje povratnih informacij, informativno gradivo in prvi stiki z javnimi občili, se je projekt preselil v Delavsko knjižnico, enoto Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani. Dobri dve leti kasneje sta se ljubljanski borzi znanja pridružili informacijski središči v Mariboru (Doba-Epis) in v Novem mestu (v Razvojnem izobraževalnem centru). Vedno več uporabnikov, pa tudi javnih in zasebnih izobraževalnih ustanov in občinskih oblasti, je želelo, da bi se borze širile. Tako danes z veseljem povemo, da ima Slovenija sedem borz znanja: poleg že omenjenih še v Slovenj Gradcu (Mocis Center za izobraževanje odraslih), Izoli (Matična knjižnica Izola), Murski Soboti (Ljudska univerza Murska Sobota) in najmlajšo v Škofji Loki (Izobraževalni center Freising).

Predstavitev koncepta

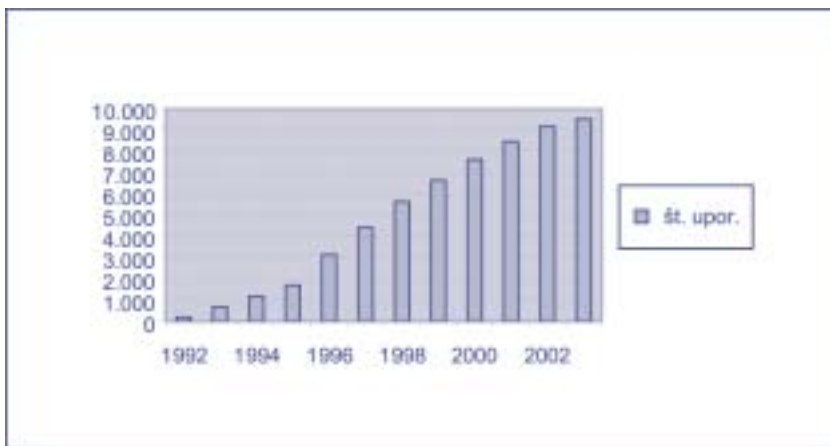
Projekt upošteva koncept permanentnega in neformalnega izobraževanja odraslih, strategijo razvoja splošne kulture učenja in izboljšanja kakovosti življenja v učeči se družbi. Nastal je po zgledu ustanove The Learning Exchange, ki se je kot informacijsko-svetovalno središče za pomoč pri oblikovanju neformalnih učnih odnosov razvilo v Chicagu leta 1971.

Idejna naravnost projekta izhaja iz vsakdanje, življenjske prakse, v kateri ljudje nenehno izmenjujejo informacije, znanje, spretnosti in razumevanje, se torej učijo, ne glede na to, ali sam proces izmenjave informacij, znanj itd. identificirajo, artikulirajo in definirajo kot učni proces. Gre torej za idejo, ki temelji na tisočletni praksi, ko se je človek nenehno učil z opazovanjem, s posnemanjem, s poskusi in z napakami, s svojimi izkušnjami in z nasveti drugih ljudi. Spontano vsakdanje učenje človeka od človeka se je kasneje razvilo v vedno bolj organizirane in formalizirane oblike prenašanja znanja.

Zakaj borza znanja?

Borza znanja je informacijsko središče, v katerem se zbirajo urejajo in posredujejo podatki o ljudeh, ki iščejo ali ponujajo različno znanje in informacije. Informacijsko središče opravlja dve temeljni dejavnosti:

- zbira, ureja in daje podatke o učnih potrebah (povpraševanju in ponudbi znanja in informacij) na podlagi osebne ali telefonske komunikacije z uporabnikom storitev borze znanja;
- obvešča javnost o aktualnem učnem povpraševanju in ponudbi v različnih javnih občilih.

Število uporabnikov od leta 1992 do danes

Dejavnost je neprofitna, namenjena predvsem individualnim uporabnikom, ki v različnih oblikah prostovoljnega in neformalnega združevanja izmenjujejo znanja in informacije, ki prispevajo k njihovi osebni ali poklicni uveljavitvi. Pestra struktura (spol, starost, predznanje, kulturno okolje) omogoča interaktivno učenje, izmenjavo znanj, spoznanj in izkušenj. Borza znanja:

- omogoča bogatenje življenja;
- je razlog za željo po iskanju nečesa novega, drugačnega;
- je oblika socializacije (hobiji, preživljanje prostega časa...);
- omogoča razvijanje kreativnosti in hkrati povečevanje splošne razgledanosti posameznika;
- sledi strategijam razvoja splošne kulture vseživljenjskega učenja in izboljšanja kvalitete življenja znotraj učeče se družbe;

- omogoča širjenje znanja v najširših plasteh prebivalstva po neformalni poti;
- je realizacija tistih oblik učenja, ki v največji meri zadovoljujejo različne učne potrebe in možnosti.

Razvoj borze znanja, posebne oblike pomoči pri zadovoljevanju vsakdanjih potreb po informacijah in znanju, zahteva v primerjavi z drugimi modeli neformalnega učenja bolj intenzivno in predvsem redno obveščanje. Uspešnost zadovoljevanja učnih potreb pri borzi znanja je namreč izredno odvisna od števila ljudi, ki so vključeni v izmenjavo.

Medijska podpora

Izkušnje kažejo, da je velik del prebivalstva kljub desetim letom delovanja še vedno nezadostno informiran o obstoju projekta in možnostih, ki jih ponuja uporabnikom. Čeprav so za borzo znanja že slišali, ljudje pogosto še vedno ne vedo natančno, kakšne storitve ponuja.

Obveščena javnost je za Borzo znanja pomembna tudi zaradi narave dela. Informacijsko središče lahko pomaga povpraševalcu, ki išče informacijo ali znanje, in ponudniku, ki svoje znanje ponuja drugim. Priprava in dajanje informativnih sporočil tako spada med temeljne in redne dejavnosti, zato sodelujemo z različnimi javnimi občili. Izbor aktualnih ponudb in povpraševanj objavljamo na različnih radijskih postajah, predvsem lokalnih, sodelujemo pa tudi s tiskanimi mediji. Odmevni so občasni novinarski prispevki v televizijskih oddajah, časopisih in revijah, ki nastajajo ob posebnih dogodkih in akcijah naših informacijskih središč.

Vsa javna občila z borzami znanja sodelujejo brezplačno. Pomoč temelji na neprofitni naravi naše dejavnosti. Za sodelovanje se jim oddolžimo z objavo prispevka o njihovi pomoči v informativnih glasilih in spletnih straneh Borze znanja (<http://www.borzaznanja.mss.edus.si/>).

Obveščanje javnosti o storitvah borz znanja poteka tudi z distribucijo informativnih gradiv. Najširšemu delu prebivalstva je namenjena informativna zloženka, v kateri so predstavljene temeljne informacije o dejavnosti, način uporabe storitev, javna občila, ki objavljajo aktualne informacije, in podobno.

Projekt poskušamo predstaviti domači in tuji strokovni javnosti. Dejavnost predstavljamo na različnih strokovnih posvetih, konferencah in srečanjih, s tiskanimi prispevki in s predstavitvijo na spletnih straneh v angleškem jeziku (<http://www.borzaznanja.mss.edus.si/ang/indexang.htm>).

Problemi in načrti

Za uspešen razvoj dejavnosti je treba pritegniti nova javna občila in razviti nove oblike dajanja informacij. Izkušnje kažejo, da so za posredovanje temeljne informacije o dejavnosti primernejša 'velika' javna občila, to je večje televizijske, radijske in časopisne hiše.

Internet, interaktivni medij, omogoča uporabniku, da informacijo prebere in se nanjo neposredno tudi odzove. Z njim so borze znanja pridobile nov komunikacijski kanal, ki uporabniku ponuja osnovne podatke o dejavnosti, seznam aktualnih učnih povpraševanj in ponudb ter možnost za posredovanje lastne učne potrebe po elektronski pošti, po kateri prejme tudi odgovor. Z internetom so storitve Borze dostopne še večjemu krogu ljudi. Projekt promoviramo tako v Sloveniji kot v tujini, zato menimo, da bi morali edinstvenemu projektu -Borzi znanja - zaščititi ime.

Za predstavitev dejavnosti Borze je izredno pomembno tudi neposredno delovno okolje, v katerem je informacijsko središče. Borza znanja Ljubljana in Borza znanja Izola imata svoje prostore v knjižnici, s čimer pomembno dopolnjujeta njeno ponudbo informacij. Spodbudno in medijsko privlačno delovno okolje imajo tudi druge borze znanja po Sloveniji, ki so v izobraževalnih ustanovah, saj s svojo dejavnostjo dopolnjujejo ponudbo formalnih učnih oblik in s tem prispevajo k zadovoljevanju različnih učnih potreb. Seveda je za uspešen razvoj dejavnosti izredno pomembna naklonjenost vodstva in sodelavcev v matični ustanovi.

Možnosti za informiranje javnosti in predstavitev projekta je veliko. Za uspešen nadaljnji razvoj projekta je pomembna prepoznavna celostna podoba - od grafične opreme informativnih gradiv in učinkovitega gesla *Menjaj znanje, ne sanje* ne eni strani, do prijetnega delovnega okolja in dobrih odnosov med sodelavci na drugi strani. Za predstavitev kaže izkoristiti tudi vsakdanje dejavnosti in majhne delovne uspehe, na katere smo ponosni. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da vedno več uporabnikov v naša informacijska središča prihaja po priporočilu prijateljev in znancev, ki so pohvalili naše delo.

Za uresničitev dejavnosti so potrebna tudi denarna sredstva, ki jih pri sedanjih politiki financiranja ni mogoče pridobiti iz rednih virov. Velike finančne probleme imajo v treh borzah znanja, in sicer v Slovenj Gradcu, Murski Soboti in Škofji Loki. Poleg teh težav nastajajo problemi zaradi zastarele programske opreme in amortiziranih računalnikov. Omenjene tri borze znanja kljub težavam želijo nadaljevati z dejavnostjo, zato upajo, da bo mogoče najti rešitve za nastale (denarne) probleme. Regionalne borze znanja se bodo uspešno razvijale le s podporo lokalnih oblasti. Za delovanje borze znanja v koroškem,

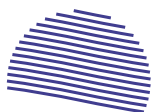
prekmurskem in gorenjskem koncu Slovenije se imamo zahvaliti predvsem požrtvovalnim sodelavcem v Slovenj Gradcu, Murski Soboti in Škofji Loki.

K uspešnejši informativni in predstavitveni dejavnosti Borze znanja bi pomembno pripomogla tudi pomoč ustanov, ki se strokovno ukvarjajo z informiranjem in marketingom v izobraževanju, in navsezadnje tudi podpora, čeprav bolj organizacijska in moralna kot denarna, drugih izobraževalnih ustanov, podobnih projektov in posameznikov, s katerimi bi lažje in učinkoviteje uresničevali nove naloge.

Praznovanje

Deseto obletnico delovanja Borze znanja bomo proslavili **v začetku decembra 2003** v prostorih Marcusa. Ker sledimo dosedanjemu uspešnemu razvoju dejavnosti, odzivu sredstev javnega obveščanja in interesom uporabnikov, bomo organizirali **velik borzni družabni dogodek**, ki bo primerno obeležil dosedanjo desetletno dejavnost. Najbolj zanimive bodo predstavitve članov v živo. Srečanje bo primerna priložnost za izmenjavo stikov s predstavniki različnih domačih in tujih strokovnih ustanovah. Predstavile se bodo tudi regionalne in lokalne borze znanj s svojimi člani in njihovimi znanji. Zavedamo se pomena neformalnih oblik izobraževanja in vseživljenjskega učenja, zato si prizadevamo osveščati širšo javnost o pomembnosti in vlogi le-teh v življenju in razvoju posameznika. Takšna prireditev bo odlična priložnost za uresničevanje našega poslanstva in promocijo Borze znanja.

Edita Flegar (ljubljana@borzaznanja.mss.edus.si), Borza znanja Ljubljana

Neformalne oblike učenja – središča za samostojno učenje

10 let teorije in 8 let prakse organiziranega samostojnega učenja v Sloveniji

Samostojno učenje je najstarejša in najbolj tradicionalna oblika učenja. Veliki misleci v stari Grčiji so se za samostojne učence razglašali že veliko pred časom, ko so se začele razvijati organizirane oblike učenja in izobraževanja. Študije kanadskega andragoga Allena Tougha so pokazale, da je samostojno učenje ne glede na razvitost okolja ali kulturo

množičen pojav¹. Samostojno učenje je sicer manj opazno od institucionalnega, je bolj razpršeno, zadeva posameznika in je večinoma manj zavedno. V širšem pomenu samostojno učenje opisujemo kot proces, v katerem posameznik samostojno ali s pomočjo drugih prevzame pobudo za ugotovitev svojih izobraževalnih potreb, za opredelitev ciljev, za iskanje človeških in materialnih učnih virov, za izbiro in uporabo učnih strategij in za oceno učnega rezultata².

V zadnjem desetletju se tudi v Sloveniji veliko piše in govori o samostojnem učenju, tako na področju formalnega kot neformalnega izobraževanja³. Gotovo je na to vplival sam začetek razvoja projekta *Razvoj organiziranega samostojnega učenja* na Andragoškem centru Slovenije leta 1993, pa tudi razvoj moderne informacijske tehnologije ter ponudba številnih multimedijskih paketov za samostojno učenje na trgu.

V Sloveniji je trenutno v Mreži središč za samostojno učenje (Mreža SSU) 34 središč⁴, ki delujejo v različnih organizacijah - ljudskih univerzah, zasebnih izobraževalnih organizacijah, knjižnicah in drugod. Središča za samostojno učenje splošnoizobraževalne narave - njihovo dejavnost sofinancira Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Sektor za izobraževanje odraslih - zagotavljajo odraslim možnost brezplačnega vključevanja v neformalno izobraževanje na način organiziranega samostojnega učenja. Središča razpolagajo z ustrežno računalniško opremo, zvočnimi in video napravami, multimedijskimi programi za samostojno učenje, dostopom do svetovnega spleta, udeležencem pa je na voljo tudi pomoč informatorjev, svetovalcev in mentorjev.

Obseg organiziranega samostojnega učenja (podatke o udeležencih, gradivih za samostojno učenje in opravljenih urah samostojnega učenja) spremljamo po metodologiji Andragoškega centra Slovenija skozi vse šolsko leto. Zbrani podatki so podlaga za načrtovanje nadaljnjega razvoja dejavnosti in za ugotavljanje kazalcev kakovosti. Ključne ugotovitve iz *Poročila o delovanju središč za samostojno učenje v šolskem letu 2001/2002* smo predstavili v februarški številki *Novičk*. Tu velja poudariti, da smo v navedenem šolskem

¹ Tough, Allen (1979): *The Adult's Learning Projects: a fresh approach to theory and practice in adult learning*. The Ontario Institute for Studies in Education, Toronto.

² Knowles, Malcolm Shepherd (1975): *Self-Directed Learning: a guide for learners and teachers*. Association Press, New York.

³ Zoran Jelenc v poročilu *Strategija in koncepcija izobraževanja odraslih v Sloveniji* (Andragoški center Slovenije) opiše organizirano samostojno učenje kot »... učenje/izobraževanje, pri katerem posameznik ali skupina prevzame glavno odgovornost za načrtovanje, izpeljavo in ovrednotenje svojega učenja ali izobraževanja, pri tem pa mu lahko pomagajo druge osebe ali ustanove. Če poteka učenje ob organizirani (načrtovani, dovolj stalni, redni in intenzivni) pomoči drugih, ga označujemo kot (organizirano) samostojno učenje ob pomoči drugih ali vodeno samoizobraževanje, če pa ga pretežno izpelje posameznik sam, ga poimenujemo le (organizirano) samostojno učenje.« (Jelenc, 2001: 75)

⁴ Seznam je objavljen na spletni strani: <http://www.acs.si/anak/SamostojnoUcenje.htm>.

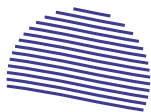
letu v vseh delujočih središčih skupaj zabeležili 7.190 udeležencev (od tega na novo vpisanih 2.722 udeležencev), ki so skupaj opravili 100.188 ur samostojnega učenja. Ti podatki kažejo, da je organizirano samostojno učenje oblika neformalnega izobraževanja, ki je ljudem blizu in vsekakor pomembno dopolnjuje izobraževanje odraslih v Sloveniji.

V mesecu aprilu 2003 smo za vse izvajalce organiziranega samostojnega učenja, ki so vključeni v Mrežo SSU, organizirali srečanje, kjer smo pregledali opravljene aktivnosti v središčih in dejavnost koordinatorja Mreže SSU. Ugotovili smo, da je treba na področju spremljanja dejavnosti postoriti še marsikaj, predvsem pri objektivnem zbiranju in urejanju podatkov ter prikazovanju rezultatov in učinkov tovrstnega izobraževanja. Sistematično je treba načrtovati tudi promocijo dejavnosti in enotno predstaviti Mrežo SSU v javnosti. Izkazalo se je, da so najpogostejše težave izvajalcev največkrat posledica pomanjkljivega sistema financiranja dejavnosti.

Z zadovoljstvom se lahko ozremo na prehojeno pot, saj smo skupaj in vsak po svojih močeh poskrbeli, da pestrost izobraževanja odraslih uspešno in ustrezno dopolnjujemo, saj se samostojno učenje vse bolj povezuje tudi z organiziranimi in drugimi tradicionalnimi pristopi v izobraževanju, kar jim daje novo kvaliteto.

Posebej za to priložnost smo zbrali nekaj zanimivih predstavitev iz prakse, ki vam bodo dejavnost organiziranega samostojnega učenja in pečat, ki ga pušča v izobraževanju odraslih, gotovo še bolj približale. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k predstavitvi in razvoju te neformalne oblike izobraževanja v Sloveniji.

Ema Perme (ssu@lj-oz.sik.si), zunanja sodelavka ACS
Jasmina Orešnik (jasmina.oresnik@lj-oz.sik.si), Knjižnica Otona Župančiča

Neformalne oblike učenja – središča za
samostojno učenje

Spodbujanje učenja tujih jezikov v središčih za samostojno učenje

Središče za samostojno učenje CDI Univerzum se je jeseni 2001 vključilo v evropski projekt Socrates – Lingua 1, na temo *Samostojno učenje tujih jezikov v središčih za samostojno učenje*. Projekt je tekel dve leti in se letošnje jesen izteka.

V projektu je sodelovalo sedemnajst partnerjev iz trinajstih držav¹. Strokovna izmenjava mnenj je potekala po elektronski pošti in na strokovnih srečanjih, ki so jih približno vsakih šest mesecev organizirali glavni koordinatorji projekta². Vsi partnerji delujejo kot središča za samostojno učenje tujih jezikov - lahko so del širše ustanove, na primer, univerze, ali pa delujejo kot samostojno središče oziroma knjižnica z informacijsko vlogo, lahko so namenjeni zunanjim uporabnikom ali pa samo študentom določene izobraževalne ustanove, lahko delujejo v prestolnici države ali pa na območju, kjer je izobraževalna ponudba omejena.

Rezultat skupnega dela in strokovne izmenjave mnenj med središči je **priročnik Smernice za ustanavljanje, vodenje in širjenje središč za samostojno učenje jezikov (SSU)**. Izšel je letos spomladi v jezikih vseh sodelujočih držav (<http://www.lrcnet.org/>). Med drugim predstavlja tudi **primere dobre prakse** iz posameznih središč. Prispevek naše vodje projekta, Irene Škulj, se osredotoča na t.i. premik z učiteljeve k učenčevi perspektivi, katerega cilj je doseči čim večjo samostojnost učenca.

Udeleženci izobraževanja na CDI Univerzum se jezika učijo večinoma v sklopu formalnega izobraževanja, kjer je za uspešen zaključek šolanja treba doseči zahtevano stopnjo znanja. Starejši učenci, ki so se jezika nazadnje učili pred mnogimi leti, učenci tehničnih smeri in drugi, ki jim jezik že od nekdaj dela preglavice, so tako pogosto postavljeni v neprijeten položaj. Kaj smo torej spremenili? V Središču za samostojno učenje smo udeležencem omogočili dostop do številnih gradiv z različnih tematskih področij in različnih zahtevnostnih stopenj. Spodbudili smo jih k samostojnosti pri izbiri gradiv in prevzemanju iniciative in odgovornosti za lasten napredek pri učenju jezika. Ker je precej gradiva v elektronski obliki, smo pri omenjeni populaciji nedvomno zvišali tudi raven računalniške pismenosti. Udeleženci so postali bolj samozavestni in imajo manj zavor pri uporabi jezika.

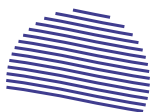
Na spletni strani <http://www.cdi-univerzum.si> najdete povezave na strani, ki smo jih med projektom oblikovali. Pri angleškem jeziku gre za izjemno obsežen zbirnik spletnih strani za samostojno učenje. Za vse jezike, ki jih poučujemo (angleški, nemški, francoski in italijanski) pa najdete tudi primere (starih) izpitov - udeležencem v pomoč pri pripravi na izpit ali pa preprosto za vajo. Pravilne rezultate in pomoč lahko udeleženci poiščejo pri svojih profesorjih - osebno ali prek e-pošte.

¹ Avstrija, Bolgarija, Češka, Finska, Grčija, Islandija, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nizozemska, Slovenija, Španija in Velika Britanija.

² The Centre for Information on Language Teaching and Research - CILT iz Londona, Velika Britanija, The European Centre for Modern Languages of the Council of Europe - ECML iz Gradca, Avstrija, in Centro de Recursos de Lenguas Estrangeras - CRLE iz Barcelone, Španija.

Sodelovanje v mednarodnem projektu poleg obilice novega znanja pomeni tudi širitev mreže mednarodnih stikov, vir sofinanciranja dejavnosti Središča in nenazadnje referenco za ustanovo. Prepričani smo, da bo projekt pripomogel k razvoju organiziranega samostojnega učenja tujih jezikov in neformalnega izobraževanja tudi v Sloveniji.

Špela Jurak (spela.jurak@cdi-univerzum.si), CDI Univerzum

Neformalne oblike učenja – središča za samostojno učenje

Romi v neformalnem izobraževanju

Tradicionalni šolski sistem pogosto ne spodbuja pozitivne samopodobe, zato Romi hitro zapadejo v to, da se ne izobražujejo. Neformalno izobraževanje, kamor sodi tudi učenje v središčih za samostojno učenje, lahko pripomore k izboljšanju njihove identitete, saj jim omogoča osebnostno rast. Mladi Romi v neformalnem izobraževanju lažje odkrivajo svojo kreativnost in domišljijo, saj je zanje tako izobraževanje zelo sproščeno. Pridobivajo znanje in samozavest, postajajo tudi bolj kritični in aktivni.

V Andragoškem zavodu Maribor – Ljudski univerzi Romom omogočamo, da se v Središču za samostojno učenje učijo tujih jezikov in računalništva. Po uvodnem tečaju računalniških osnov lahko v Središču vadijo vsebine, pridobljene na tečaju, saj večina doma nima računalnika. Pridobijo pa tudi veščine in znanja, kot so komunikativnost, delavnost, kritičnost, sodelovanje, samoiniciativnost, razgledanost in druge.

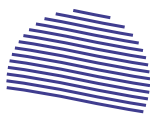
Romi, ki živijo v Mariboru in okolici ter imajo željo po pridobivanju novega ali dodatnega znanja, po razširjanju že pridobljenega znanja, se pogosto odločajo za izobraževanje v Središču za samostojno učenje, ki je za udeležence brezplačno in tudi zato vse bolj priljubljeno med romsko populacijo. Predvsem mlajši Romi, starejši od 16 let, si z učenjem v Središču popestrijo svoj prosti čas oziroma ga na tak način dejavno preživljajo.

Ovir, na katere naletijo odrasli Romi, ki se želijo izobraževati, je še vedno preveč. Najpogosteje gre pri njih za nizko izobrazbo. Opaziti je velike pomanjkljivosti v pisnih spretnostih. Znanje osnov računalništva jim v Središču za samostojno učenje pomaga, da

lahko pridobivajo dodatno znanje. Pogosto navajajo, da so jih prijatelji in družinski člani spodbudili, da so tudi sami obiskali Središče.

V mesecu aprilu 2003 smo v Središču za samostojno učenje pri Andragoškem zavodu Maribor – Ljudski univerzi zabeležili 71 ur samostojnega učenja romske populacije. Naše izkušnje kažejo, da je tovrstna oblika neformalnega učenja zelo primerna za takšne ciljne skupine, treba pa jim je zagotoviti ustrezno svetovanje in mentorsko pomoč.

Dragica Mikola (dragica.mikola@azm-lu.si),
Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza

Neformalne oblike učenja – središča za samostojno učenje

Več računalniške prakse – več računalniškega znanja

Na Ljudski univerzi Koper smo pred dvema letoma uvedli novo obliko računalniških tečajev. Klasični, 50-urni splošni tečaj računalništva, s pomočjo katerega se udeleženci naučijo dela v operacijskem sistemu Windows, osnov dela s programoma Word in Excel ter uporabe interneta in elektronske pošte, smo dopolnili z osnovami strojepisja, računalniškimi vajami in uporabo CD-ROM-a za samostojno učenje Worda v našem središču za samostojno učenje.

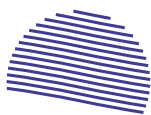
Čeprav je v službenem in v privatnem življenju uporaba računalnika vedno bolj razširjena, se še vedno veliko ljudi z računalnikom prvič seznanijo na tečaju. Praksa je pokazala, da udeleženci računalniških tečajev prepogosto izgubljajo čas s spoznavanjem tipkovnice ter iskanjem posameznih črk in ločil. Prav zato smo se odločili, da našim udeležencem ponudimo nekaj več. V središču za samostojno učenje se lahko s pomočjo *programa ASDF*, programa za učenje desetprstnega tipkanja, naučijo osnov strojepisja že pred začetkom računalniškega tečaja. Tako se naučijo uporabe tipkovnice in premagajo strah pred računalnikom, kar gotovo pripomore k večji učinkovitosti računalniških tečajev.

Naše dolgoletne izkušnje so pokazale, da v 50-ih urah začetnik lahko spozna delo z računalnikom, vendar pa je snovi toliko, da mu za utrjevanje pridobljenega znanja zmanjka časa. Ker se zavedamo, da vaja dela mojstra, lahko udeleženci pridobljeno teoretično

znanje sproti utrjujejo v središču za samostojno učenje, kjer udeležencem zagotavljamo strokovno pomoč mentorjev. Vsem udeležencem računalniških tečajev torej priporočamo deset ur ASDF programa in štirideset ur t.i. neobveznih vaj. Vsak udeleženec dobi gradivo in vaje, prirejene za samostojno učenje. Računalniške vaje, ki so usklajene s priročnikom, pa lahko opravljajo doma ali v našem Središču.

V zadnjih dveh letih smo organizirali veliko računalniških tečajev za brezposelne. Zanje je pogosto značilno, da se po daljšem času ponovno vključijo v izobraževanje. Izkušnje so pokazale, da je ritem klasičnih tečajev za brezposelne prezahteven, količina novih informacij pa prevelika. Večina brezposelnih tudi nima možnosti, da bi lahko vadili doma, na svojem računalniku, in tako utrjevali pridobljeno znanje. Zavedamo se, da brezposelni morda ne bodo mogli takoj uporabiti in utrditi pridobljenega znanja, zato se nam je zdelo smiselno, da bi običajne računalniške tečaje za brezposelne udeležence preoblikovali v 94-urne, od tega je več kot 40 ur računalniških vaj. Odzivi na novost so zelo pozitivni. Udeležencem je ta način dela všeč, saj menijo, da so ravno z računalniškimi vajami utrdili največ na novo pridobljenega znanja. Tudi med drugimi udeleženci je bila ta sprememba dobro sprejeta; le redki dodatnih računalniških vaj ne izkoristijo. Velja pa omeniti, da je ta dodatna ponudba brezplačna; cena računalniških tečajev je ostala nespremenjena.

Neda Pavlin (neda.pavlin@lu-koper.si), Ljudska univerza Koper

Neformalne oblike učenja – središča za samostojno učenje

Središče za samostojno učenje na Zasavski ljudski univerzi

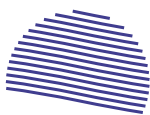
Naše središče za samostojno učenje pogosto obišče Lojze Simončič, upokojenec iz Zagorja ob Savi. Je zelo zanimiv in poseben gospod. V jeseni 2002 se je na Zasavski ljudski univerzi vpisal v izobraževalni program Elektrotehnik – energetik. Pri svojih 64 letih si je pridobil sloves najstarejšega slušatelja. Kot nam je povedal, si želi pridobiti V. stopnjo izobrazbe, čeprav je že v pokoju in je ne potrebuje, na primer, zaradi službe. Že od nekdaj je bila to njegova močna želja, vendar mu razmere niso dovoljevale, da bi jo uresničil.

V omenjenem programu je naletel na predmet informatika oziroma računalništvo in je bil že precej obupan, saj še nikdar ni delal z računalnikom. Potem je prišel v naše središče

za samostojno učenje. Redno je obiskoval predavanja, istočasno pa v Središču pridno utrjeval pridobljeno znanje. Od oktobra 2002 do januarja 2003 je opravil 125 ur samostojnega učenja računalništva (Windows, Word). Pri učenju smo mu večkrat priskočili na pomoč in tako probleme skupaj rešili.

In rezultat? Gospod Lojze je izpit uspešno opravil in s tem dokazal sebi in drugim, da se lahko tudi upokojenec nauči veščin računalništva – s samostojnim delom, potrpežljivostjo in vztrajnostjo.

Polona Trebušak (polona.trebusak@guest.arnes.si), Zasavska ljudska univerza Trbovlje

Neformalne oblike učenja – središča za samostojno učenje

Spremljanje zadovoljstva obiskovalcev Središča za samostojno učenje na Dobi

V osmih letih, odkar deluje Središče za samostojno učenje na Dobi, smo se vsi veliko naučili: naši udeleženci in tisti, ki skrbimo, da učenje, svetovanje in brskanje za različnimi informacijami poteka čimbolj učinkovito. Na Dobi se zavedamo, da dobre rezultate prinese le kakovostno delo. Eden pokazateljev kakovostnega dela je tudi decembra 2002 pridobljen certifikat kakovosti ISO 9001 za celotno področje dela na Dobi.

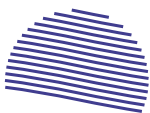
Središče na Dobi letno obiše več kot 1.200 obiskovalcev. Prav številni obisk je bil razlog za uvajanje vprašalnika o spremljanju zadovoljstva udeležencev Središča po 10. uri opravljenega samostojnega učenja. Vprašalnik je anonimen in ga obiskovalci oddajo v posebej pripravljeno skrinjico. Cilji uvajanja vprašalnika so bili: spremljati razloge za vključevanje v Središče in s tem prilagajati ponudbo programov, spremljati zadovoljstvo obiskovalcev z učnimi gradivi, učnimi pripomočki, učnim okoljem in pomočjo informatorjev ter uvajati spremembe in izboljšave v skladu z dobljenimi predlogi obiskovalcev.

V marcu 2003 smo izpolnjene vprašalnike prvič obdelali. Rezultati so potrdili, da je pot, ki smo jo začeli že pred osmimi leti, dobro začrtana. Posebej nas je razveselilo dejstvo, da so obiskovalci na sedemstopenjski lestvici zelo dobro ocenili učna gradiva in pripomočke (ocena 6,4), učno okolje (ocena 6,5) in pomoč informatorjev (ocena 6,9).

K dobrim rezultatom so zagotovo pripomogle tudi številne spremembe in novosti. Naj omenim le nekatere: pridobili smo **dve novi učni mesti**, opremljeni z računalnikom, za udeležence smo pripravili **različne informacije o učenju in uporabi interneta**, posodobili smo **računalniške programe** in pridobili nekaj **novih jezikovnih programov**.

Prepričani smo, da lahko dobro in uspešno delamo le v sodelovanju z našimi obiskovalci. Vsako mnenje, pozitivno ali negativno, pripomore k spremembam in prav je tako. Z dejavnostjo Središča za samostojno učenje na Dobi smo izobraževanju odraslih dodali novo dimenzijo, kjer **ljudje samostojno usmerjajo lastno učno pot, način in čas učenja, pri pridobivanju znanja pa imajo lastne kriterije napredovanja**. V vseh teh letih smo se skupaj z našimi udeleženci učili tudi mi. Tudi njim velja zahvala za sodelovanje, saj brez njihovega zaupanja ne bi prehodili te poti.

Andreja Pignar Tomanič (andreja.pignar@doba.si), DOBA Maribor

Neformalne oblike učenja – središča za samostojno učenje

Doba – mnenja udeležencev središča za samostojno učenje

Doba je vseh osem let delovanja Središča za samostojno učenje zbirala mnenja udeležencev kot dokaze njihovega doživljanja učenja. Ob tej priložnosti smo med njimi izbrali nekaj takih, ki jih dodajamo kot posladek k predstavljeni dejavnosti organiziranega samostojnega učenja v slovenski praksi:

- *Samostojno učenje je zame najboljši izmed načinov učenja; prijazna komunikacija z računalnikom, ni nobene treme ter znova in znova te vzpodbuja k učenju. Všeč mi je krasen prostor, tišina in hitra pomoč, kadar jo potrebujem. Nimam besed za primerno zahvalo za vse, kar nam nudite. Vi nam nudite toliko, kolikor smo mi sposobni od vas vzeti. Od nas samih pa je odvisno, koliko se bomo naučili. Možnosti so brezmejne. Hvala, hvala, hvala ... (Marjeta)*
- *Hotela sem izpopolniti svoje znanje angleškega jezika. V Središču imam na voljo veliko gradiva za učenje. Ustreza mi, da si lahko ritem učenja določam sama. (Mateja)*

- *Za ta način učenja sem se odločila iz veselja do učenja tujih jezikov, saj plačila tečajev moj družinski proračun ne bi prenesel. Všeč mi je, da sama določam tempo učenja in večkrat ponavljam snov, ki je še nisem osvojila. Mislim, da je uspeh v tem, da sem pridobila osnove o stavku, stavčnih zvezah, slovnici. Manjka mi besedni zaklad. V novih prostorih je res ustvarjalno, lepo okolje za učenje, tudi pomoč je vedno pri roki in zelo ustrežljiva. (Manica)*
- *Za samostojno učenje sem se odločil predvsem zaradi same dostopnosti in ker si lahko sam izbereš termin za učenje. Učaja mi prijetna, neobvezna atmosfera, brez pritiskov, saj si sam določaš tempo in izbiraš snov, odvisno od razpoloženja. (Vlado)*

Mnenja zbrala: Zora Tavčar (sredisced@doba.si), Doba Maribor

O DELU STROKOVNEGA SVETA RS ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Spremljamo pobude, mnenja, sklepe...

Dogovori z 22. in 23. seje

Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih se je pred dopusti sestel na dveh sejah: na 22., ki je bila 28. maja 2003, in 23., ki je bila 1. julija 2003. Člani sveta so na 22. seji obravnavali različne projekte, osrednja točka 23. seje pa je bil osnutek *Nacionalnega programa izobraževanja odraslih*.

Informacijo o **Razvojnem programu za podporo implementaciji izhodišč za pripravo izobraževalnih programov nižjega in srednjega poklicnega ter srednjega strokovnega izobraževanja** je posredovala *Metka Zevnik* iz Urada RS za šolstvo. Podlaga izobraževalnim programom so poklicni standardi, katerih razvoj je tudi vključen v projekt. Novosti so predvsem:

- **modularna gradnja** izobraževalnih programov;
- **preseganje predmetne zasnove** (povezovanje splošnega, strokovnega in praktičnega znanja);
- **odprti kurikulum**, ki daje možnost povezovanja z delovnim in življenjskim okoljem ter upošteva potrebe delodajalcev, udeležencev, tehnološkega razvoja ipd.;
- **spremembe financiranja**, saj bo o delu izobraževalnega programa odločal šolski okoliš;
- **izobraževanje učiteljev in drugih izobraževalcev**, kar je izredno pomembna komponenta, saj bo treba ponuditi povsem nova usposabljanja zlasti pri povezovanju različnih znanj, za kar se učitelji v diplomskem izobraževanju ne usposablajo.

Pilotne šole bodo začele z uvajanjem novosti v šolskem letu 2004/2005. Člani strokovnega sveta so predlagali, da se večja pozornost nameni izobraževanju odraslih in vseživljenjskemu učenju ter se pri uvajanju izhodišč na pilotnih šolah nujno vključijo tudi oddelki za odrasle udeležence izobraževanja.

Mag. Nevenka Bogataj iz ACS je v predstavitvi projekta **Študijski krožki** opisala razvoj in delovanje študijskih krožkov. Člani strokovnega sveta so ugotovili, da so kot oblika učenja odraslih, pa tudi kot model delovanja, ki ga je smiselno uvajati, ustrezni. Ker so

skladni z nacionalnim interesom ter s prednostmi strokovnih podlag Nacionalnega programa izobraževanja odraslih, so upravičeni do posebne pozornosti. Predlagali so, da Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport (MŠZŠ), Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter druga pristojna ministrstva najdejo rešitev, ki bo tej obliki izobraževanja zagotavljala stalen vir financiranja ter strokovni razvoj.

Rezultate evalvacijskih študij, ki so bile pripravljene v okviru razpisa Sveta za evalvacijo, je predstavila *dr. Angela Ivančič* iz ACS. Člani Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih so predlagali, da naj bodo vedno vključene tudi študije s področja izobraževanja odraslih. Zastavljene naj bodo tako, da bodo pokrivalo temeljno problematiko tega področja. V večji meri je treba upoštevati potrebe prakse in tako zagotoviti večjo povezanost med raziskovalci, raziskovalnimi ustanovami in prakso.

Predlog Nacionalnega programa izobraževanja odraslih je predstavil *mag. Jože Miklavc*. Uvodoma je opisal podlage in stanje, na katero se nadgrajuje nacionalni program, v nadaljevanju pa je predstavil zasnovo, prednosti in projekcijo potrebnih sredstev. Člani komisije za Nacionalni program izobraževanja odraslih in člani Strokovnega sveta so menili, da je predložena verzija boljša od predhodnih, vendar jo je treba še dopolniti. V razpravi so bila izpostavljena naslednja stališča in predlogi: v gradivu je še več pomanjkljivosti (na primer: neusklajenost izhodišč in ciljev ter globalnih in operativnih ciljev, neusklajena je terminologija, pričakovani učinki so nejasni); uskladiti je treba vire; nekoliko neustrezno je pridobivanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij, kot ga opredeljuje nacionalni program; zavzemati se je treba za doseganje višje stopnje izobrazbe; da bi bili zagotovljeni materialni pogoji za izvajanje izobraževanja, bi morala biti bolj dejavno vključena tudi druga ministrstva (na primer za kulturo, za gospodarstvo in druga) in lokalne skupnosti; pri ciljih je treba dodati izboljšanje infrastrukturne mreže; lokalne skupnosti bi kazalo zakonsko obvezati k participaciji izobraževanja odraslih; poudarek naj bo tudi na izobraževanju za večjo kvaliteto življenja in ne le za višjo izobrazbeno strukturo in zaposljivost; premalo je poudarka na kakovosti programov in dela ustanov; razvoj mora biti opredeljen posebej in ne kot del infrastrukture. Sprejet je bil sklep, da bo strokovni svet oblikoval mnenje k Nacionalnemu programu izobraževanja odraslih na naslednji seji, ko bo MŠZŠ pripravilo dopolnjen predlog, kjer bodo upoštevane pripombe članov in opravljene uskladitve z drugimi ministrstvi.

O tematiki naslednje seje, ki bo predvidoma konec septembra, bom pisala v naslednjih Novičkah.

Irena Komac (irena.komac@gov.si), Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih

KOTIČEK JE VAŠ

Šola čustvene inteligence

Predstavitev programa

Sokrat je nekoč davno zapisal: *“Neraziskano življenje ni vredno življenja.”* Tudi danes je ta misel še kako aktualna. Vse več ljudi raziskuje življenje skozi spoznavanje mnogih njegovih bolj ali manj skritih vsebin. In kaj raziskujemo, spoznavamo, se učimo ter vgrajujemo v svoje življenje ustvarjalci in udeleženci Šole čustvene inteligence? V enem stavku bi lahko povzeli, da je rdeča nit našega raziskovanja in s tem vsebine šole *spoznavanje sebe ter izgradnja ustreznega odnosa do sebe, do drugih ljudi in do življenja okrog nas.*

Šola čustvene inteligence je **namenjena** obvladovanju stresa, razvijanju čustvenih in socialnih spretnosti, povečanju samozavesti ter izboljšanju medsebojnih odnosov in komunikacije. **Vsebina** Šole je široka in razvejena, zato smo jo oblikovali v *štiri celovite vsebinske sklope*, poimenovane semestri, vsak od njih pa traja štiri mesece. Semestri se zaporedno vsebinsko nadgrajujejo in sestavljajo *dvoletni program šole*. Naj za lažjo predstavlo naštejemo nekaj vsebin, s katerimi se srečamo v **1. in 2. semestru**: Globinska sprostitvev – metoda za temeljito telesno in duševno sproščanje; Komunikacija - srce odnosa: kaj je, kako poteka, vrste komuniciranja; Razmejevanje odgovornosti in postavljanje mej v medsebojnih odnosih; Smisel in cilj dialoga; Srčna pozornost - most do sočloveka; Pravilno ravnanje s čustvi; Kaj naj storim z jezo; Strah malo drugače ter Žalost in veselje. V **3. in 4. semestru** se posvetimo vsebinam, kot so: Ljubezen v medsebojnih odnosih, Potrebe in želje, Moč odločanja, Spreminjanje samopodobe, Razvijanje samozaupanja in samospoštovanja, Reševanje konfliktov in Usoda v lastnih rokah.

Septembra in oktobra bomo organizirali **brezplačna predavanja** o medsebojnih odnosih, komunikaciji in o ravnanju s čustvi. Potekala bodo v Ljubljani, Novem mestu, Kopru, Portorožu, Mariboru in Murski Soboti. Na vseh predavanjih bo predstavljen tudi program Šole čustvene inteligence; možen bo vpis v prvi semester.

Informacije o Šoli je mogoče dobiti po telefonu: 01 4339 303 (od ponedeljka do četrтка med 10. in 14. uro), na e-naslovu: sci@cdk.si in na spletni strani: <http://www.cdk.si/sci/>. Pišete pa nam lahko na naslov: CDK - Zavod za izobraževanje in vzgojo, Ruska 13, Ljubljana.

Boštjan Trtnik (bostjan.trtnik@cdk.si), CDK - Zavod za izobraževanje in vzgojo

PRIPRAVLJAMO/PRIPRAVLJAJO

Program 10 000

Vabilo na spopolnjevanja izobraževalcev brezposelnih

Novo šolsko leto se je začelo in z njim nove naloge in obveznosti. Tudi na Andragoškem centru Slovenije se srečujemo z novimi izzivi. Tako smo letos pripravili pestro ponudbo izobraževalnih programov, ki vam jih želimo ponuditi.

Od leta 1998 na Andragoškem centru izvajamo tri programe spopolnjevanja izvajalcev v *Programu izobraževanja brezposelnih oseb*, do sedaj imenovanem *Program 5 000*. V letošnjem šolskem letu se je program razširil in nosi naslov *Program izobraževanja in pridobitve nacionalnih poklicnih kvalifikacij – certifikatov za brezposelne osebe, Program 10 000*. Novosti so bile podrobneje predstavljene v Novičkah, prejšnji mesec.

Programi (ponudbo si lahko ogledate na spletnih straneh Andragoškega centra <http://izobrazevanje/acs.si/>, pod rubriko Programi temeljnega andragoškega usposabljanja) so namenjeni tistim, ki so, ali še bodo, vključeni v program, in vsem, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih:

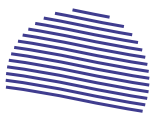
- **programi spopolnjevanja učiteljev**
Učitelj in izpeljava kurikulumuma (16 ur)
Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih (16 ur)
Psihološke zn ačilnosti motivacije odraslih za učenje (16 ur)
- **programi spopolnjevanja organizatorjev izobraževanja**
Organizator in izpeljava kurikulumuma (16 ur)
Organizator izobraževanja, komunikacija in svetovanje (16 ur)
Psihološke zn ačilnosti motivacije odraslih za učenje (16 ur)
Priprava osebnega izobraževalnega načrta (16 ur)
- **programi spopolnjevanja svetovalcev**
Svetovanje in komunikacija (32 ur).

Letos smo ponudbo razširili in pripravili dva nova modula: *Psihološke značilnosti motivacije odraslih za učenje* in *Priprava osebnega izobraževalnega načrta*.

Za podrobne opise in informacije o programih se lahko obrnete na Nedo Đorđević (tel.: 01 5842 573, e-naslov: neda.dordevic@acs.si).

Vljudno vabljeni v našo družbo.

Neda Đorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

Če ne deluje kladivo, poskusite z NLP!

Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje

V začetku novembra začnemo niz tridnevni treningov za naziv **Praktik NLP** (celotno izobraževanje **Razvoj posameznika in njegovih sposobnosti za učinkovito komunikacijo v procesih svetovanja in učenja** traja 18 dni). V prilogi objavljamo podrobnejšo predstavitev programa in prijavnico za uvodni del izobraževanja za praktika NLP.

Ko gre za upravljanje s seboj, svojimi notranjimi viri, za učenje, svetovanje in odnose z drugimi, je NLP (nevrolingvistično programiranje) eno najučinkovitejših orodij. Spoznajte ga skupaj s tistimi, ki ga že uporabljajo, da se boste lažje odločili za izobraževanje.

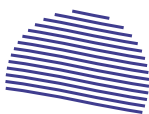
Vabimo vas na **brezplačno predstavitev programa Praktik NLP**, ki bo v **petek, 10. oktobra 2003, ob 8.30. uri** v seminariski sobi Andragoškega centra.

Trenerji NLP, *Nada Mulej*, *Mirjam Dominko* in *Milan Kotnik*, vam bodo predstavili konkretno uporabo metode na različnih področjih: v učenju in poučevanju, svetovanju, osebnostni rasti in upravljanju s seboj, nastopanju in timskem delu.

Srečanje bo trajalo predvidoma do 10. ure. Prosimo, da udeležbo na srečanju potrdite najkasneje do **srede, 8. oktobra**, Zdenki Birman-Forjanič (tel.: 01 5842 571), lahko tudi po faksu: 01 5245 881.

Po končanem srečanju pa ste vljudno vabljeni na **otvoritev Tedna vseživljenjskega učenja**, ki bo ob 11. uri v dvorani Mercurius, Šmartinska 152, v Ljubljani.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

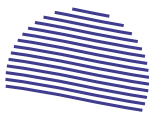
Andragoški center Slovenije

Vabilo na delavnico *Globalno učenje - učinkovito razvijanje kompetenc*

Marca letos smo na petkovem izobraževalnem srečanju predstavili zgoščenko in program za učenje na internetu *Globalno učenje – strategije uspešnega učenja*, konec oktobra pa bomo organizirali delavnico **Globalno učenje - učinkovito razvijanje kompetenc**.

Vabimo vas, da si podrobnejšo predstavitev delavnice, ki bo **28. oktobra 2003**, preberete v prilogi. Priložena je tudi prijava.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Izobraževalni management 2003

Vabilo k sodelovanju

GV Izobraževanje organizira tradicionalno, tretjo konferenco **Izobraževalni management**, namenjeno srečanju strokovnjakov za izobraževanje zaposlenih v podjetjih in drugih organizacijah: izobraževalnim in kadrovskim managerjem, predavateljem, notranjim trenerjem, svetovalnim in drugim andragoškim delavcem ter vsem, ki vam je izobraževalni management kot orodje za povečanje učinkovitosti blizu, ga želite v svojih organizacijah izboljšati, se seznaniti z novostmi v izobraževalni stroki in izmenjati izkušnje z najboljšimi.

Konferenca bo potekala **20. in 21. novembra 2003 v Portorožu, v GH Emoni**.

Na plenarnih predavanjih pričakujemo nekaj prodornih referatov najvidnejših strokovnjakov za izobraževalni management in predstavitev aktualnih izobraževalnih projektov.

19. septembra je sicer potekel rok za oddajo prispevkov, ker pa nas še vedno kličete in sprašujete po podaljšanju roka za oddajo prispevkov, mi pa ne želimo spregledati aktualnih izobraževalnih projektov, ki jih izvajate v vašem podjetju, smo se odločili, da bomo vaše cenjene prispevke zbirali **do srede, 8. oktobra**.

Konferenca je namenjena predvsem zaposlenim v gospodarstvu, zato pričakujemo prak-

tično naravnane in uporabne prispevke, ki odsevajo znanje in tiste dejavnosti v podjetjih, ki so pripeljale do večjega učinka izobraževalne dejavnosti.

Konferenco bomo nadgradili s predstavitvijo in podelitvijo priznanj **TOP 10 – 2003** desetim najboljšim slovenskim podjetjem/organizacijam, ki sistematično vlagajo v znanje in skrbijo za izobraževanje zaposlenih.

Navodila za pripravo in oddajo prispevkov ter **podrobnejše informacije** o konferenci najdete na naši spletni strani <http://www.gvizobrazevanje.si/seminarji/313.asp>, lahko pa nas tudi pokličete (tel.: 01 3094 413).

Vljudno vabljeni!

Melanija Končina Boltin (melanija.koncina@gvizobrazevanje.si), GV Izobraževanje

OBVESTILI

Aktualna knjiga s področja izobraževanja odraslih
in andragogike

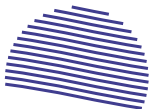
Andragoško svetovalno delo

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani je to poletje izdala knjigo z naslovom **Andragoško svetovalno delo**, ki sta jo napisala *dr. Sabina Jelenc Krašovec*, nosilka predmeta Andragoško svetovalno delo na Oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani, in *dr. Zoran Jelenc*, prvi nosilec tega predmeta prav tam.

Knjiga obsega 274 strani. Izšla je kot učbenik za potrebe študija andragogike na Filozofski fakulteti. Pri delu je bilo uporabljenih 150 domačih in tujih virov. Prvi natis je izšel v nakladi 150 izvodov. Avtorja sta vsebino oblikovala v **osem poglavij**, to pa so (poleg Uvoda): Pomen, vloga in potrebe, Opredelitev pojmov, Sistem, organiziranost in razvoj, Komunikacija v procesu andragoškega svetovanja, Informiranje, Svetovanje, Diagnostičiranje in Svetovanje za razvoj osebne in poklicne poti.

Cena knjige je 3.700 SIT (DDV je vključen). Naročite jo lahko na naslovu: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (Tonka Karas), Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, po faksu: 01 4259 337 in po e-pošti: tonka.karas@ff.uni-lj.si, plačate pa na podlagi fakture oziroma po povzetju.

dr. Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si), Ljubljana

Ste kdaj vodili projekt vseživljenjskega učenja v
muzeju ali galeriji?

Predstavite svoj projekt na spletnih straneh mednarodnega združenja

Evropski program Grundtvig 4 do oktobra 2005 financira projekt *Collect & Share*, o katerem smo v Novičkah že pisali. Gre za mednarodno združenje regionalnih, nacionalnih

muzejev in galerij ter mednarodnih ustanov, ki preučujejo in promovirajo vseživljenjsko učenje v Evropi.

Namen projekta je zbirati primere kakovostnega praktičnega dela na področju formalnega in neformalnega vseživljenjskega učenja v okviru muzejev in galerij (poudarek je na primerih, ki so namenjeni mladim s posebnimi potrebami, starejšim od 16 let) in deliti ter širiti te izkušnje s pomočjo interaktivnih spletnih strani, seminarjev, poročil in konferenc. Partnerji projekta *Collect & Share*¹ tesno sodelujejo pri pripravi spletnih strani in njihove vsebine ter pri razvijanju seminarjev in poročil. Posebna pozornost je namenjena tistim projektom, ki so nastali v umetnostnih galerijah ali muzejih in/ali, pri katerih so sodelovali umetniki.

Drugi cilj projekta *Collect & Share* je razvijati bazo podatkov, ki bo sestavljena iz vsebinskih povzetkov in bo temeljila na podatkih iz že pripravljenega vprašalnika. Na podlagi izpolnenih vprašalnikov bo delovna skupina *Collect & Share* na svojih spletnih straneh predstavila vzorčne primere, ki bodo omogočili muzejem, galerijam in drugim podobnim zavodom, da se učijo drug od drugega in da se seznanijo z zanimivimi primeri. Baza podatkov bo tudi koristen vir informacij za navezovanje stikov.

Od t.i. vzhodnoevropskih držav kot partner sodeluje samo Slovenija (Moderna galerija). Kustosinja, mag. Adela Železnik, je zadolžena za zbiranje vzorčnih primerov - primarno za Slovenijo, pa tudi širše v prostoru bivše Jugoslavije (predvsem za Hrvaško). Ker so slovenski muzejski strokovnjaki na tem področju naredili veliko dobrih projektov, bi bila škoda, če bi ostali neopaženi. Vabimo vas, da izpolnite obrazec (za lažje komuniciranje je obrazec za prijavo preveden v slovenščino), ki ga najdete na spletnih straneh Moderne galerije (<http://www.mg-lj.si>); lahko pa pokličete tudi mag. Adelo Železnik (tel.: 01 2416 808, e-naslov: adela.zeleznik@mg-lj.si).

Obrazec bo za prikaz na spletnih straneh preveden v angleščino. Po želji lahko priložite tudi daljše poročilo o svojem projektu, ki bo kasneje pripeto vašemu primeru na spletnih straneh. Če želite oziroma morete, lahko svoj projekt opišete tudi v angleščini (nemščini ali francoščini).

Izpolnjene **obrazce pošljite najkasneje do 15. oktobra 2003** na e-naslov: adela.zeleznik@mg-lj.si, ali po pošti na naslov: Moderna galerija, mag. Adela Železnik, Tomšičeva 14, 1000 Ljubljana.

mag. Adela Železnik ([adela.zeleznik@mg-lj](mailto:adela.zeleznik@mg-lj.si)), Moderna galerija Ljubljana

¹ APOREM, European Museum Forum, Istituto Beni Culturali, Kiasma, Louisiana Art Museum, Louvre, Moderna galerija Ljubljana, NIACE, Saarländischer Museumsverband, Swedish Council for Cultural Affairs

POSVETI, KONFERENCE

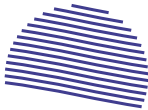
e-Portfolijo 2003

1. mednarodna konferenca o digitalnem portfoliju (1st International Conference on the Digital Portfolio)

Poitiers, Francija, 9. in 10. oktober 2003

Podrobnejše informacije o mednarodni konferenci lahko preberete na spletni strani:

<http://www.eife-l.org/portfolio/>.

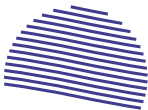
Strokovni kongres Nemškega združenje za nevrolingvistično programiranje 2003

NLP v Evropi (NLP in Europa)

Frankfurt/M-Raunheim, Nemčija, 25. in 26. oktober 2003

Informacije o kongresu je mogoče dobiti na spletni strani:

<http://www.dvnlp.de/kongress2003/>.

9. letna mednarodna konferenca konzorcija Sloan o asinhronih učnih mrežah

Vpliv e-izobraževanja: posledice v poučevanju in učenju (The Power of Online Learning: Implications for Teaching and Learning)

Orlando, Florida, ZDA, 14. do 16. november 2003

Več informacij o mednarodni konferenci lahko preberete na spletni strani:

<http://www.aln.ucf.edu/submit>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

Pont, Beatriz; Sonnet, Anne; Werquin, Patrick: Beyond rhetoric : adult learning policies and practices / [editorial assistance Randy Holden]. Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), 2003. 253 str. ; 27 cm : graf. prikazi

Quality of work and employment in Europe : issues and challenges. Dublin : European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2002. 35 str. ; 24 cm : graf, prikazi. (Foundation paper ; no. 1). Dostopno tudi na <http://www.eurofound.ie/publications/files/EF0212EN.pdf>

Radovan, Marko: Motivacija zaposlenih za izobraževanje : aplikacija TpV v izobraževanju odraslih : raziskovalno poročilo. Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije = Slovenian Institute for Adult Education, 2003. 81 f. : graf. prikazi, preglednice ; 30 cm

Reading for change. performance and engagement across countries : results from PISA 2000 / Irwin Kirsch ... [et al.]. Paris : OECD, 2002. 262 str. : graf. prikazi ; 27 cm

Spremljanje doseganja strateških ciljev izobraževanja odraslih do leta 2006 : konkurenčnost Slovenije 2001-2006 : fazno poročilo. Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije = Slovenian Institute for Adult Education, 2003. 122 str. : graf. prikazi, preglednice ; 30 cm

Summers, Judith: Schools are for adults too : schools, adults and communities in the learning age. Leicester : NIACE, 2002. 42 str. ; 30 cm. (A NIACE policy discussion paper)

Uden, Tony: Education and training for offenders. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (England and Wales), 2003. 36 str. ; 30 cm. (A NIACE policy discussion paper)

Validation of competences and the professionalisation of teachers and trainers / [Anne de Bliignieres-Légeraud ... [et al.] ; edited by Mara Brugia]. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2002. 171 str. ; 21 cm. (Cedefop Reference series ; 32, ISSN 1608-7089) (TTnet Dossier ; no. 5)

Adult learning and social division : a persistent pattern. Volume 2, Issues arising from the NIACE survey on adult participation in learning 2002 / edited by Naomi Sargent and Fiona Aldridge. Leicester : NIACE, 2003. xix, 121 str. : graf. prikazi ; 30 cm

Aldridge, Fiona; Tuckett, Alan: Two steps forward, one step back : the NIACE Survey on Adult Participation in Learning 2002. Leicester : NIACE, 2002. viii, 14 str. : graf. prikazi ; 30 cm

Beremo skupaj : priročnik za spodbujanje branja / [avtorice prispevkov Meta Grosman ... [et al.] ; avtorica nagovora Manca Košir ; ilustracije Damijan Stepančič ; fotografije Dina B. Hennin, Jože Suhadolnik, Živa Suhadolnik ; urednica Marina Blatnik Mohar]. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2003. 164 str. : ilustr. ; 26 cm

Defining and selecting key competencies / ed. by Dominique Simone Rychen, Laura Hersh Salganik. Seattle ... [etc.] : Hogrefe & Huber, 2001. 251 str. ; 23 cm

Evans, Norman: Making sense of lifelong learning : respecting the needs of all. London ; New York : RoutledgeFalmer, 2003. 165 str. ; 24 cm

Field, Jane: Evaluating community projects. Leicester : NIACE, 2003. 35 str. : ilustr. ; 21 cm. (NIACE lifelines in adult learning ; 8)

Jackson, Carol: Working with young adults. Leicester : NIACE, 2003. 44 str. : ilustr. ; 21 cm. (NIACE lifelines in adult learning ; 6)

Jelenc Krašovec, Sabina; Jelenc, Zoran: Andragoško svetovalno delo. Ljubljana : Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko in andragogiko, 2003. 274 : ilustr. ; 26 cm

Jude, Chris: Consulting adults. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education, 2003. 45 str. ; 21 cm : ilustr. (NIACE lifelines in adult learning ; 5)

Malone, Kate: Promoting learning. Leicester : NIACE, 2003. 38 str. : ilustr. ; 21 cm. (NIACE lifelines in adult learning ; 7)

Kakovost v izobraževanju : od tradicionalnih do sodobnih modelov ugotavljanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih / Tanja Možina. 1. natis. Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2003. 362 str. : ilustr. ; 24 cm. (Zbirka študije in raziskave / Andragoški center Republike Slovenije ; 11).

Sargent, Naomi; Aldridge, Fiona: Adult learning and social division - a persistent pattern : a report of the findings of a UK-wide survey on adult participation in education and learning carried out for NIACE by Research Surveys of Great Britain (RSGB). Leicester : NIACE, 2002. xxiv, 135 str. ; 30 cm : graf. prikazi

Berichtssystem Weiterbildung 2000 : erste Ergebnisse der Repräsentativbefragung zur Weiterbildungssituation in Deutschland. Bonn : Bundesministerium für Bildung und Forschung, 2001. 75 str. : tabele, graf. prikazi ; 30 cm. (DMBF Studie)

Burke, Penny Jane: Accessing education : effectively widening participation. Stoke on Trent ; Sterling (USA) : Trentham Books, 2002. vi, 164 str. ; 23 cm

Cek, Mojca; Vranješ, Petra: Modernisation of vocational education and training in Slovenia 2002 / prepared by Mojca Cek, Petra Vranješ ; other contributors Angela Ivančič ... [et al.]. 1st ed. Ljubljana : National VET Observatory Slovenia, Centre of the Republic of Slovenia for Vocational Education and Training, 2003

Changing work, changing workers : critical perspectives on language, literacy, and skills / edited by Glynda Hull. Albany (New York) : State University of New York Press, cop. 1997. xxiv, 392 str. ; 24 cm. (SUNY series, literacy, culture, and learning)

Childcare and adult education : a discussion document / AONTAS. Dublin : AONTAS, 2003. 23 str. ; 21 cm

College and area-wide inspections. [London] : Office for Standards in Education, 2003. 87 str. : tabele ; 30 cm. (HMI ; 1452)

Dilts, Robert B.; Epstein, Todd A.: Dynamic learning. Capitola (California) : Meta Publications, cop. 1995. xviii, 426 str. : ilustr. ; 24 cm

Dilts, Robert: From coach to awakener. Capitola (California) : Meta Publications, cop. 2003. xxviii, 342 str. : ilustr. ; 23 cm

Peter Monetti (peter.monetti@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

13. - 19. 10. 2003

Na vprašanja vse leto odgovarjamo v TVU-Razpravljalnici na spletni strani
<http://tvu.acs.si/razprava>

Vse o 7. andragoškem kolokviju preberite na spletni strani
<http://tvu.acs.si/ak>

IZBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2002/2003

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

• Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2002/2003

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

